N°. 425. **DE GRONDWET.** 18..

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

VRIJDAG 6 OCTOBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beursssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Gibson:

eene zaak van algemeen belang.

De zaak van GIBSON is geworden eene zaak van *algemeen belang*.

Uit drieërlei oogpunt.

Buitendien behoort te worden toegelicht, of de heer VAN HALL gewigtige belangen van den Staat door eene onverschoonbare achteloosheid op het spel heeft gezet, en of, derhalve, het bestuur der Buitenlandsche Zaken zich in goede handen bevindt.

De internationale quaestie zelve eischt opheldering; bovenal wordt mededeeling gevorderd van de gronden van overtuiging des heeren VAN HALL, dat de handeling van GIBSON een op zich zelf staand feit is geweest.

Eindelijk zal, aan den inhoud der in GIBSON's bezit geraakte stukken, behooren getoetst te worden de allergewigtigste vraag: »of de regterlijke magt in Indië, »inderdaad, zoo als van de zijde van Amerika wordt »beweerd, slechts is een werktuig van 't Gouvernement; »en dus, of het wanbestuur van ons koloniaal regerings»stelsel de schuld draagt van de geheele verwikkeling, »die alsdan de voorbode van nog moeijelijker positiën »worden kan?»

Wat het eerste punt betreft: wij hebben genoeg bewijzen aangevoerd, om de overtuiging te vestigen, dat de heer VAN HALL als een ligtvaardig Minister heeft gehandeld, en slechts, als uitvlugt, de schuld van een onverantwoordelijk verzuim geworpen heeft op ondergeschikte ambtenaren. Hierbij voegen we nog slechts, ter nadere bevestiging van ons oordeel, eene enkele opmerking, die niet van *ons* is, maar in hooge, diplomatieke kringen, niet zonder grond, is gemaakt. — De heer VAN HALL geeft GIBSON ongelijk: hij stelt zich op het standpunt, »dat een veroordeelde wel *gratie*, »maar geene *schadevergoeding* vragen kan». Ook wij keurden, tot dus ver, dit standpunt goed; want wij hadden vóór ons een vonnis van de hoogste regterlijke magt in Indië; en, buiten staat om dat stuk te toetsen aan hetgeen daarvan de grondslagen uitmaakte, behoorden wij aan te nemen, dat GIBSON langs wettigen en regelmatigen weg veroordeeld was. Dat was onze meening, ook daarom, dewijl het door de Regering aangenomen standpunt ons billijk vermoeden scheen te bevestigen, dat zij — als daartoe volkomen in staat — de aanspraken van GIBSON had onderzocht en aan de stukken getoetst, en, als gevolg daarvan, die aanspraken ongegrond had bevonden. Wij hebben het *altijd* beweerd en beweren het nog, dat de Amerikaansche gezant, om zulke eischen te doen als hij instelt, in elk geval eenigen *schijngrond* moet vóór zich hebben; en wij zien dan ook, dat de eisch gegrond wordt op het beweren, dat GIBSON *onregtmatig* en *langs onbehoorlijke middelen* zou zijn veroordeeld geweest. De Gouverneur-Generaal van Nederl. Indie zendt, voorzeker om de gegrondheid van dat beweren hier te lande te doen onderzoeken, niet slechts de gevraagde stukken, die GIBSON toebehooren, maar ook *alle andere* daartoe betrekkelijke bescheiden. Deze zijn *ongeopend* uit de handen gegeven: dus niet onderzocht. Nu is de vraag: op welke gronden de heer VAN HALL de vorderingen van Amerika heeft *kunnen* ongegrond verklaren, terwijl hij zelf bekent *de stukken niet gelezen te hebben*, waarop die vorderingen steunen? Niet slechts de billijkheid, ook de waardigheid des lands had gevorderd, dat men, zoo dit geschieden kon, grondig het onregtmatige van den eisch had aangetoond; want voor ons, dagbladschrijvers, moge het — bij gemis aan verdere bescheiden — voldoende zijn, wanneer wij ons beroepen op een regterlijk vonnis: de Regering had behooren na te gaan of dat vonnis inderdaad, zoo als beweerd wordt, ten onregte en door middel van kwade praktijken is verkregen. — De zonderlinge handelwijs van den heer VAN HALL, ook omtrent *dit* punt, heeft dan ook algemeen verbazing verwekt bij allen, die gewoon zijn aan eene degelijke behandeling van zaken.

Wat de internationale quaestie aangaat, zij is van het hoogste gewigt. Het is, bij onze geaardheid van bedachtzaamheid, een zonderling verschijnsel, dat wij zoo dikwerf kortzigtig zijn, of althans ons aldus betoonen. Meestal moet dit toegeschreven worden aan de zucht onzer regeerders, om, zoo lang mogelijk, als nietsbeteekenend te doen voorkomen, wat eindigt met onverhoeds een overwegend vraagstuk te worden, zonder dat Regering of Natie daarop behoorlijk voorbereid zijn. Reeds eenige jaren geleden, vestigde de heer VAN HOËVELL in zijn *Tijdschr. v. N. Indië* de algemeene aandacht op het streven van Amerika, om in den Indischen Archipel een overwegenden invloed te verkrijgen. Zijne stem was echter die van den roepende in de woestijn. De uitkomsten hebben echter den heer VAN HOËVELL geregtvaardigd. Wat in 1849 als onmogelijk, als het visioen van een geëxalteerde werd beschouwd, is, in 1854, bijna letterlijk vervuld; en hetgeen Amerika nu onlangs in Japan beproefd en volbragt heeft, kan ons verder tot maatstaf strekken van 't geen de Amerikaansche politiek in den Indischen Archipel schijnt te beoogen. Uit dat hoogere standpunt moet, naar wij meenen, de zaak van GIBSON beschouwd worden. Men behoort de wonde bij tijds te pijlen, alvorens zij ongeneesselijk worde. Wij moeten onderzoeken of GIBSON gehandeld heeft als avonturier, dan wel als tirailleur van Amerika, om het terrein te sonderen, om de eerste schermutseling te wagen. De bijzonderheden, die bekend geworden zijn, geven eenig regt tot het laatste vermoeden. De ondersteuning van GIBSON door zijne regering, diens verheffing tot eene diplomatieke betrekking, geven de goedkeuring van zijn gedrag te kennen. De heer VAN HALL is van eene andere overtuiging; hij gelooft, dat Amerika in de zaak van GIBSON de hand niet gehad heeft. Niets zal ons aangenamer zijn, dan in die overtuiging te deelen; maar dan moet, tegenover de blijken van ondersteuning aan GIBSON gegeven, de heer VAN HALL niet enkel stellen *zijne* overtuiging, maar evenzeer *feiten*, waarop deze is gevestigd. Men vergete niet, dat N. Amerika's regering bij uitnemendheid is de uitdrukking der openbare meening; dat hare handelingen slechts de *echo* zijn van die meening; dat deze de hefboom is, waardoor Amerika's staatkunde wordt in beweging gebragt. Men sluite dan niet het oog, tot dat het te laat is. In de periodieke drukpers van Amerika houdt men zich thans, meer dan ooit, met Nederland en zijne koloniën bezig: een min vriendschappelijke geest straalt er in door; en terwijl er vrij algemeen ons koloniaal monopolie-stelsel wordt veroordeeld, is zelfs een groot dagblad dezer dagen in een betoog getreden, waarin wordt aangetoond, dat Amerika's zeemagt in staat zou zijn om de Nederlandsche marine in den Indischen Archipel met één enkelen slag te vernietigen; terwijl ons het regtmatige bezit der buitenbezittingen betwist wordt. Deze verschijnselen mogen door eene omzigtige Regering, door eene ijverige Volksvertegenwoordiging, door eene belangstellende Natie niet uit het oog verloren worden. Nu minder dan ooit; nu als het ware eene aanleiding is gegeven, om deze internationale verhouding grondig te onderzoeken.

Eindelijk de derde vraag.

Gister deelden wij, op gezag van den *Echo Universel*, een lijstje mede van de stukken, die GIBSON bezit en waarvan de meest gewigtige nog niet zouden vermeld zijn. Wij moeten bekennen, dat wanneer *de inhoud* der stukken overeenkomt met *de titels*, die er aan gegeven zijn, dan de veroordeeling van GIBSON zou moeten komen onder een ander licht dan zij tot dus ver, krachtens den inhoud der bekende vonnissen, ons is voorgekomen. Dan zal er een opzettelijk onderzoek behooren te worden ingesteld, of inderdaad de regterlijke magt in Indie als een slaafsch werktuig wordt gebruikt en, geheel afhankelijk, ingezetenen zoo wel als vreemdelingen, aan de willekeur en de luimen van magthebbers prijs geeft. De waardigheid van ons land, de eer van onzen naam, het belang van moederland en koloniën vorderen dat onderzoek dringend. Reeds meermalen is aangetoond, hoe het wanbestuur in onze Koloniën ook medebrengt eene slechte regtsbedeeling. Menig Nederlander is daarvan het slagtoffer geworden — getuige bijvb. de heer VAN VLIET — en, nu het geldt een vreemdeling, voor wiens aanspraken eene vreemde Mogendheid optreedt met kracht en met ernst tevens: nu wordt het meer dan tijd, om deze aangelegen zaak te maken tot een onderwerp van naauwgezet onderzoek. Zij, die ten allen tijde zoo hoogelijk de deugden en voordeelen roemen van het koloniale stelsel, door de heeren BAUD en PAHUD gehuldigd, mogen zich tegen dergelijk onderzoek niet verzetten; verzet zou gelijk staan met schuldbelijden. Wij zouden den naam van beschaafde Natie onwaardig zijn, indien wij, overtuigd dat personen en goederen in Indie niet beschermd worden door eene onkreukbare regtsmagt, één oogenblik aarzelden daarin verandering te brengen en tevens de slagtoffers van het verkeerde stelsel schadeloos te stellen. Het geldt hier den roem van onzen landaard; en beter zal het zijn, om — mogt de schuld liggen aan ons wanbestuur in Indie — dit opentlijk te belijden en tot verbetering de handen in een te slaan, dan door volharding en zucht om het bestaande *quand même* vast te houden en te verdedigen, de achting en het vertrouwen van alle beschaafde Natiën te verbeuren.

In dezen stand van zaken, gelooven wij, is de pligt, die op de Tweede Kamer rust, niet slechts afgebakend, maar ook van grooten omvang. Zij toone veêrkracht te bezitten en, niet te vergeefs, den eeretitel van *Vertegenwoordiging des Volks* te voeren.

Op nieuw brenge zij de zaak VAN GIBSON ter tafel; maar nu met een bepaald doel, om te komen tot stellige uitkomsten.

Zij vordere eene duidelijke verklaring, waaruit blijkt, op welke gronden de heer VAN HALL de vorderingen van de Amerikaansche Regering ten eenenmale heeft afgewezen, bij de omstandigheid dat die Minister de daartoe betrekkelijke stukken noch gelezen, noch onderzocht heeft. Het is schoon en een Nederlandschen Minister waardig, om de regten en de eer van zijn land te handhaven en te verdedigen; maar wanneer dit geschieden mogt *zonder grond*, alléén om fouten te bedekken en een geliefkoosd stelsel van wanbestuur voor zijn val te behoeden: dan is het stout en roekeloos; dan worden, ten believe van bijzondere inzigten, de dierbaarste belangen van het algemeen op het spel gezet. De Tweede Kamer behoort dus, en de Natie niet minder, ten volle bekend te zijn met de redenen, die de eischen van Amerika ongegrond hebben doen verklaren.

De Tweede Kamer verlange tevens inlichting omtrent de *ware positie*, waarin wij ons tegenover Amerika *thans* bevinden. Zij vrage o. a. overlegging der nota's, die welligt ingekomen zijn *na* 9 September, en ten gevolge waarvan de Regering heeft kunnen verklaren, zoo in de Troonrede als in de Eerste en Tweede Kamer, dat wij ons ook met Amerika *op den meest vriendschappelijken voet* bevinden. Immers was de stand van zaken op 23 en 26 Sept. jl. gelijk die door de dreigende nota van den 9 den is geconstateerd: wat zal de Tweede Kamer dan zeggen van de *waarheidsliefde* der Regering van de »tegenovergestelde rigting»?

Eindelijk vordere de Tweede Kamer, zoodra de stukken van GIBSON zullen zijn terugbekomen, het deponeren van die stukken met al wat verder tot onderzoek der zaak betrekking kan hebben. De Kamer stelle dan een onderzoek in omtrent de al- of niet gegrondheid van Amerika's beweren, betrekkelijk de slechte en afhankelijke regtsbedeeling in Ned. Indië; want het geldt hier niet de zaak van een individu, *maar een geheel stelsel*, dat, naar onze overtuiging, reeds veel kwaad heeft berokkend en eindigen zal met onze koloniën voor ons ten gronde te rigten.

Wij hebben het gezegd bij den aanvang van dit artikel en zullen het nog meermalen herhalen: *de zaak van* GIBSON *is geworden eene zaak van algemeen belang.*

Te regt zegt *de Nederlander:*

„De Grondwet heeft het zelfs der moeite niet waardig „geacht, notitie te nemen van het beweren, dat *de „Morgenster*, tegenover de *Christelijk-historische* rigting „als protestantsch-*historisch* moet worden beschouwd."

Evenwel, wij hebben juist niet bij *dit* beweren gedacht aan de fabel van den wolf, die zich als herder verkleed had; want wij zijn er sedert April 1853 aan gewoon geraakt, dat, hetgeen de wolf gaarne *zou* hebben gedaan, door menigeen *is* verrigt, 't zij bij een programma dat men gaf, 't zij als partijleus, waarmede men zich versierde: „écrit sur son chapeau: c'est moi „qui suis Guillot, berger de ce troupeau."

Men put, tot vervelens toe, uit de April-beweging aanspraken, om zich als eene *nationale* rigting te doen erkennen, of zich *het Bewind* toe te eigenen.

De Morgenster zegt, dat het beginsel der April-beweging juist gevonden werd bij die „honderd duizenden echte Protestanten", die bekennen *niet* tot de partij van Mr. Groen te behooren.

De Nederlander vertelt ons bij herhaling, dat „die „beweging in christelijk-historischen, *dus* in anti-re„volutionnairen zin, heeft plaats gehad."

Maar die aanspraken hebben een doel.

De Morgenster meent: „volgens alle regelen van „parlementair regt, moest het Ministerie Thorbecke „vervangen worden, *niet* door een Ministerie Groen; „maar door een *Protestantsch-historisch Ministerie.*"

De Nederlander is verbolgen over de, o. i., hoogst eenvoudige verklaring van het antwoord des heeren da Costa: „Wat anders dan een Ministerie Groen?"

Die verbolgenheid bevestigt onze interpretatie. Waartoe die boosheid, als er nooit „aan eene vermeestering „van het bewind was *gedacht?*"

Volgens alle regelen van parlementair regt „heeft *de „Morgenster* gelijk, als zij *een Protestantsch Ministerie* had verwacht.

Dat Protestantsch Ministerie moest uit de partij van Mr. Groen gekozen zijn.

Het programma, dat het licht zag, kon voor geen ander dienen.

Wij nemen het die partij niet ten kwade, dat zij, tot vermeestering van het bewind, de hand uitstak.

Het ligt toch in den aard der zaak, dat men de uitbreiding en voortplanting zijner beginselen niet alléén bevorderen kan door de bestrijding van die eener andere partij. Van dat standpunt belemmert men wel positief kwaad, maar daardoor sticht men nog geen positief goed.

Wij beroepen ons op Mr. da Costa's betoog, dat zulk een Ministerie Groen niet slechts *mogelijk* was, maar ook *wenschelijk*.

Waarlijk, het mag niet onder de *kwade begeerlijkheden* geteld worden, als *de Nederlander* rondborstig verklaarde, dat hij voor zijne partij den ministeriëlen zetel bekoorlijk, begeerlijk, bereikbaar acht. Misschien acht men ons „ongeloovigen en Godverzakers", niet zoo naauwgezet van geweten, om het verschil tusschen goede en kwade begeerten regt te vatten en toe te passen; maar men zal ons toch niet eenige bevoegdheid ontzeggen, om te beoordeelen, of de middelen, welke tot bereiking van het doel worden aangewend, eerlijk kunnen genoemd worden.

Wij zijn niet zoo streng als de *Nieuwe Drentsche Courant*, die het ijveren voor het zoogenaamde regt der Hervormde gezindheid met het staatkundig doel in verband brengt en die handelwijze qualificeert, als zeer naar Jezuitisme riekende; die tegen de partij van Mr. Groen „waarschuwt en zulks roeping en pligt acht van „ieder, die een afschuw heeft van bedrog en valschheid."

Als *de Morgenster* zich *Protestantsch*-historisch noemt, en *de Nederlander* verklaart, tot de *christelijk*-historische partij te behooren, terwijl wij tevens altijd hooren spreken van *Roomsche* partij, dan zou er slechts uit kunnen blijken, dat de *staatkundige beginselen* eene *kerkelijke kleur* erlangen, en dat de meeste staatkundige partijen niet schromen de godsdienst met de staatkunde te vermengen en zich met godsdienstleuzen te versieren.

Wij zijn dat alles aan de April-beweging verschuldigd en, zoo godsdiensthaat en burgertwist daaruit voortvloeijen, dan zijn de zegenrijke gevolgen niet achtergebleven van eene zwakheid der Regering, om toe te geven aan een „volkswaan van den dag".

En als nu ieder hoofd van die partijen, bedekt of openbaar, zich opwerpt of laat aanleunen, dat hij is „*Guillot, berger de ce troupeau*", dan zal men ten laatste wel moeten vragen: maar, waar is nu *de Natie*, de *Nederlandsche* natie?

En de Grondwet zal dan worden verklaard, uitgelegd en toegepast, naar *ieders kerkelijke belijdenis!*

Op dien weg zijn wij geraakt, en wij zullen ons in dat spoor verliezen, tenzij eene krachtige hand ons in het spoor der constitutionnele rigting terugbrengt en ons daarin houden zal.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Tot nog toe blijft de verwachting steeds gespannen en is de inneming van Sebastopol niet officieel bevestigd. Men moet erkennen, dat velen tot twijfel overgaan, nadat men eerst met zooveel vertrouwen de particuliere depêches had ontvangen, die dit belangrijke feit mededeelen. Die depêches toch kwamen zóózeer overeen en waren zóó talrijk, dat er geen twijfel meer scheen te kunnen bestaan. Tot nog toe verklaart men, op vrij natuurlijke wijze, de vertraging, die in de ontvangst der officiële bevestiging heeft plaats gevonden, maar indien men nog een of twee etmalen zonder eenig berigt blijft, dat een inderdaad officieel karakter heeft, dan zou de twijfel zeer ernstig worden.

Intusschen ontvangt men nog steeds talrijke depêches, die het allen als eene uitgemaakte zaak doen beschouwen, dat de belangrijke Russische sterkte in de Zwarte Zee is ingenomen. Behalve al hetgeen als herhalingen kan worden aangemerkt, meldt men ook nog uit Konstantinopel van den 30 Sept., dat de tijding van de verovering van Sebastopol daar zou zijn aangekomen en door de gezanten naar hunne respectieve regeringen, alsmede door den zaakgelastigde van Nederland naar zijne regering is afgezonden. Eene officiële verklaring, in de Engelsche of Fransche bladen evenwel, kan onzes inziens alleen echter allen twijfel doen ophouden. Het is opmerkelijk, dat het uitblijven van die verklaring, overeenkomt met het uit Petersburg ontvangen berigt, houdende dat eene depêche van prins Menchikoff van 26 Sept. zegt, dat de verbondene legers op dien dag nog niets tegen Sebastopol hadden ondernomen.

Van den anderen kant worden echter zoo vele juiste bijzonderheden medegedeeld, die tevens zoo waarschijnlijk zijn, dat men bijna niet meer zou durven twijfelen, te meer daar die berigten telkens herhaald worden en alzoo versterkt schijnen te worden. In allen gevalle is het onaannemelijk dit alles reeds nu voor verdicht te houden. Op den 20 Sept. werd de slag aan de Alma geleverd, waarvan men de officiële bevestiging heeft vernomen; voorts wil men, dat er den 22sten een nieuwen slag aan de Katcha werd geleverd, waar de Russen zich hersteld hadden; de geallieerden zouden daar zulk eene overwinning hebben behaald en den vijand zóó hevig hebben vervolgd, dat hij zich niet meer aan de Belbeck, de naaste der drie riviertjes voor Sebastopol kon vestigen, zoodat hij achter de muren van Sebastopol moest retireren. Den 24sten werden, naar men wil, de forten aangevallen, waarbij de vloot aan den aanval deel nam; het fort Konstantijn zou toen vernield, het fort Alexander en de andere sterkten op den regteroever genomen zijn; den volgenden dag waren alle redouten, batterijen en zelfs het arsenaal vermeesterd en de vlaggen der bondgenooten aldaar geheschen. Den 26sten zou Prins Menschikoff, die met het overschot van de vloot naar de binnenhaven was geweken, zich hebben overgegeven. De depêches deelen deze aaneenschakeling van feiten mede, en hoe onverwacht eene zoo spoedige overwinning moge toeschijnen, is er niets onwaarschijnlijks of onaannemelijks gelegen in de wijze, waarop dit alles is voorgesteld.

Wat nu betreft de vertraging in de ontvangst der officiële berigten, die deze bijzonderheden moeten bevestigen, dit verklaart men door de afwezigheid van Omar-Pacha, die zich niet meer te Bucharest zou hebben bevonden op het oogenblik, dat de koerier met depêches is aangekomen. Deze koerier, die onmiddellijk verder naar Silistria is vertrokken, kan ook daar den Turkschen opperbevelhebber gemist hebben, die de boven en beneden die plaats gelegerde troepen inspecteerde. Men kan alzoo twee dagen verloren hebben, daar de depêches alleen aan den Seraskier mogten worden overhandigd.

Men heeft evenwel reeds eene depêche openbaar gemaakt, die van Omar-Pacha zou afkomstig zijn, waarin alleen de overgave van Sebastopol wordt vermeld, zonder dat een enkel woord wordt gesproken van den bloedigen strijd, die dit feit zou zijn voorafgegaan. Maar ook deze omstandigheid weet men nader te verklaren. Men wil, dat behalve de koerier, nog eene stoomboot van de Krim naar Konstantinopel is gezonden, om het berigt over te brengen. Deze boot zou bij den Bosphorus eene andere ontmoet hebben, die naar Varna vertrok, en deze zou het berigt hebben medegedeeld. Alzoo zou men te Varna het berigt even spoedig als te Konstantinopel hebben kunnen ontvangen, en Omar-Pacha, die zich juist op den regteroever van den Donau bevond, zou reeds tijding van het hoofdfeit hebben ontvangen, vóór dat hij met eenige bijzonderheid omtrent het voorgevallene kon bekend zijn. Omar-Pacha zou zich evenwel gehaast hebben per telegraaf over Duitschland dit berigt te verspreiden.

Wij deelen al deze redeneringen uit de Fransche en Engelsche bladen mede, zonder ze te beoordeelen of er de waarde van te willen schatten. Maar het volstrekte stilzwijgen van de officiële organen van de Fransche en Engelsche regeringen regtvaardigt allen twijfel, dien men omtrent de juistheid der medegedeelde bijzonderheden oppert. Ofschoon, wij erkennen dit, nog geen grond bestaat, om de waarheid te ontkennen van de overgebragte tijdingen, bestaat er, onzes inziens, alle reden om het oordeel daarover nog voor eenige uren op te schorten.

Intusschen is de geestdrift te Londen en te Parijs op het ontvangen der berigten zeer groot geweest, ofschoon zij nu door de aanhoudende spanning eenigzins begint te verflaauwen. Te Parijs waren eergisteren avond verscheidene gebouwen verlicht.

Tegenover de groote feiten, die de aandacht zoo zeer in spanning houden, wordt uit het buitenland overigens bijna niets belangrijks vermeld.

Indien dit berigt zich evenwel bevestigen mogt, [illegible] er echter nog een feit, dat de aandacht zeer waard zou zijn. De *Sun* van den 3 dezer deelt toch een schrijven uit Parijs mede, dat van hooger hand zou afkomstig zijn, en waarin gezegd wordt, dat de generaal Niel, de bevelhebber van de genie van het Fransche corps, dat naar de Oostzee was gezonden, aan Keizer Napoleon verklaard heeft, dat hij een aanval op Kroonstadt mogelijk achtte. Dit feit zou aan de Engelsche admiraliteit zijn medegedeeld en dien ten gevolge zou aan den admiraal Parceval-Deschênes bevel zijn gegeven naar de Oostzee terug te keeren, indien hij zich nog niet te ver verwijderd had. Men weet, dat berigten uit Hamburg hebben medegedeeld, dat hij reeds is teruggekeerd.

Bij Keizerlijk decreet van 2 dezer, wordt [illegible] Fould, minister van Staat van den Keizer der Franschen ontheven van het interim van het departement van handel en openbare werken, gedurende de afwezigheid van den heer Magne aan hem opgedragen.

Eergisteren overleed te Luik de luitenant-generaal J. N. M. L. Olivier, in den ouderdom van 62 jaren; hij was een der uitstekendste officieren van het Belgische leger.

Uit het rapport van het collegie van Burgemeester en Wethouders van Brussel blijkt, dat die stad den 1 Januarij jl. 157,499 zielen telde, de bevolking is in zes jaren met 31,935 zielen vermeerderd.

De regering der beide Siciliën heeft, volgens [illegible] van 20 Sept., aan de beurs te Napels het noteren van de laatste Russische leening verboden. De Fransche *Mo*[illegible] zegt daaromtrent, dat deze maatregel diepen indruk gemaakt, niet omdat de Napolitaansche financiers [illegible] waren om deel te nemen aan eene zoo weinig [illegible] stigde speculatie, maar omdat men daarin een teeken de goede gezindheid van de zijde van het kabinet van Napels, jegens de staatkunde der Westersche mogendheden ziet.

Het Zweedsche Gouvernement ondervindt in de K[illegible] hevigen tegenstand, waarop het welligt niet gerekend [illegible] om een nieuw krediet van 2½ millioen thalers [illegible] verkrijgen, ten einde de wapeningen ter zee en [illegible] te voltooijen. Dit voorstel is in de Kamers van den [illegible] en de geestelijkheid aangenomen, maar het ondervindt stellige bestrijding in die der burgers en boeren, [illegible] in de laatste, waar verscheidene sprekers zich op [illegible] woon scherpen toon hebben doen hooren. Een der [illegible] waarom men zich tegen het verleenen van het krediet [illegible] zet, is, dat de Zweedsche natie alle kosten en [illegible] van de gewapende neutraliteit draagt, terwijl Noorwegen geenerlei geldelijke bijdrage geeft, welk land [illegible] belang heeft bij de handhaving der nationale o[illegible] kelijkheid, maar waarvan de kamer het eerste [illegible] heeft geweigerd, dat de regering in de maand Fe[illegible] ll. had aangevraagd.

Volgens de bladen van New-York van den 20 [illegible] te New-Orleans een hoogst ernstig oproer uitgebarsten [illegible] heeft tusschen Ieren en de Know-Nothings een [illegible] plaats gehad, waarbij beide partijen van vuurwapenen waren voorzien en waarbij drie personen gedood [illegible] of zes gewond werden.

Berigten uit Mexiko deelen bijzonderheden mede [illegible] den slag van Ciudad-Victoria. Deze stad werd d[illegible] kolonel Tamaritz verdedigd en de insurgenten, te[illegible] le van 900, werden aangevoerd door don José [illegible] Gazza. Na een driedaagschen strijd werden de rebellen [illegible] slagen en namen zij de vlugt met achterlating van [illegible] geheele artillerie en verscheidene gevangenen. De re[illegible] troepen hadden echter groote verliezen geleden. M[illegible] zekert, dat de rebellen wapenen en versterking [illegible] Amerikanen over den Rio-Bravo hebben ontvangen [illegible] zou echter op nieuw door de rebellen zijn belegerd.

De laatste tijdingen uit Bronwsville melden, dat al[illegible] groote gisting heerscht. Men weet niets omtrent [illegible] stand. De toestand des lands is overigens zeer be[illegible] waardig; brand en hongersnood teisteren dat onge[illegible] land naast den burgerkrijg.

Santa-Anna heeft bij decreet genade verleend aan [illegible] die aan den strijd tegen de regeringstroepen te G[illegible] hebben deel genomen en hunne straf in tien jaren [illegible] arbeid veranderd. Van die genade zijn echter uitgesloten graaf Gaston Raousset de Boulbon, zij die met hem [illegible] scheept zijn en de officieren van het opgestane [illegible] Zij zijn ter dood veroordeeld.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Wetsontwerp tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van Vereeniging en Vergadering.

Wij Willem III, enz.

Allen, enz.

Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat het [illegible] additionele artikel der Grondwet de vaststelling eener [illegible] tot uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering voorschrijft, en art. 10 der Grondwet de uitoefening van dat regt door de wet wil geregeld en beperkt [illegible] in het belang der openbare orde,

Zoo is het, enz.

Art. 1. Tot de daarstelling eener vereeniging wordt [illegible] magtiging gevorderd.

Art. 2. De vereeniging strijdig met de openbare orde [illegible] verboden.

Art. 3. Behoudens de bepalingen der strafwet [illegible] met de openbare orde strijdig geacht elke vereeniging [illegible] ot doel heeft: 1°. ongehoorzaamheid aan de over[illegible]

van de wet; 2°. aanranding of bederf der goede zeden; 3°. stoornis in de uitoefening der regten, hetzij van het openbaar gezag, hetzij van corporatien of bijzondere personen.

Art. 4. De deelneming aan eene verbodene vereeniging, voor zoover die niet reeds door de strafwet is beteugeld, wordt gestraft voor de oprigters of bestuurders met gevangenisstraf van een tot zes maanden en geldboete van vijftig tot twee honderd gulden, gezamenlijk of afzonderlijk, en voor de overige deelgenooten met gevangenisstraf van drie dagen tot twee maanden en boete van vijf tot honderd gulden, gezamenlijk of afzonderlijk.

Art. 5. Geene vereeniging, buiten die door de Grondwet of andere wetten ingesteld, treedt als regtspersoon op dan door Ons of van Onzentwege te zijn ingesteld of erkend.

Art. 6. De erkenning geschiedt door goedkeuring van de statuten of reglementen der vereeniging. Die statuten of reglementen bevatten het doel, de grondslagen, den werkkring en de overige regelen der vereeniging.

Art. 7. De erkenning heeft geen plaats, wanneer uit de statuten is op te maken, dat de vereeniging als regtspersoon gevaarlijk of schadelijk zoude zijn. Het besluit van weigering is met redenen omkleed.

Art. 8. Wijziging of verandering der goedgekeurde statuten vereischt nadere goedkeuring.

Art. 9. De afwijking van goedgekeurde statuten geeft aan het openbaar ministerie de bevoegdheid, om bij den burgerlijken regter de vervallen-verklaring der vereeniging van de hoedanigheid van regtspersoon te vorderen. De regter, de vervallen-verklaring uitsprekende, kan aan de vereeniging niettegenstaande hooger beroep of voorziening in cassatie de bevoegdheid tot het plegen van burgerlijke handelingen bij voorraad ontzeggen. De verevening der zaken der van hare regtspersoonlijkheid vervallen-verklaarde vereeniging geschiedt onder toezigt des regters, die de vervallen-verklaring uitspreekt, op de wijze en met inachtneming van de bepalingen omtrent onbeheerde nalatenschappen vastgesteld.

Art. 10. Nadat door den benoemden curator de roerende en onroerende goederen der vereeniging verkocht en de schulden betaald zijn, wordt het batig slot, zoo er een is, verdeeld tusschen hen, welke op het oogenblik der vervallen-verklaring leden der vereeniging zijn, of aan hunne regthebbenden, elk voor het aandeel, dat zij in de vereeniging hebben, [illegible].

Art. 11. Vereenigingen, niet als regtspersonen volgens de wet ingesteld of erkend, kunnen als zoodanig geene burgerlijke handelingen aangaan. De overeenkomsten namens haar gesloten, en de goederen namens haar verkregen, worden ten opzigte van het Rijk en van derden beschouwd als volgende de personen, welke de overeenkomst gesloten of de goederen aanvaard hebben, al is het ook, dat in de overeenkomsten en titels de handelende personen slechts als gemagtigden of beheerders der vereeniging zijn aangewezen.

Art. 12. De onderlinge verhouding der leden van vereenigingen, welke niet als regtspersonen kunnen optreden, regelt zich naar de door hen vastgestelde reglementen en de algemeene regelen van het burgerlijk regt. De bepalingen van artt. 1700 en 1701 van het Burgerlijk Wetboek blijven op deze vereenigingen, ofschoon niet meer als regtspersonen beschouwd, van toepassing.

Art. 13. De bepalingen der voorafgaande artikelen zijn niet van toepassing op de burgerlijke maatschap of vennootschap, noch op vennootschappen van koophanhel en scheepsreederijen. De bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en van het Wetboek van Koophandel blijven op deze onderwerpen van toepassing.

Art. 14. Vereenigingen, welke vóór het in werking komen dezer wet bestonden, worden beoordeeld naar de wetten, waaronder zij zijn daargesteld.

Art. 15. Vreemdelingen kunnen geene leden zijn van staatkundige vereenigingen.

Art. 16. De artt. 291, 292 en 294 van het Wetboek van Strafregt worden afgeschaft. Het misdrijf, omschreven in art. 293 van dat wetboek, wordt naar de bepalingen, daar gemaakt, gestraft, in welke vergadering het ook wordt gepleegd.

Art. 17. Vergaderingen tot gemeenschappelijke beraadslaging worden in de openene lucht niet toegelaten dan op bekomene vergunning van het hoofd van het gemeentebestuur, verleend vijf dagen vóór dat de vergadering wordt gehouden. Deze vergunning kan door Onzen Commissaris in de provincie worden ingetrokken.

Art. 18. Tot alle vergaderingen in gebouwen, waarbij het publiek wordt toegelaten, hebben de ambtenaren van algemeene en plaatselijke politie den vrijen toegang. Weigering van toegang geeft regt aan de ambtenaren van politie om, bijgestaan door het hoofd van het gemeentebestuur, zich den toegang te verschaffen.

Art. 19. Het dragen van wapenen is verboden in de vergaderingen in de twee voorgaande artikelen bedoeld. Dit verbod is niet toepasselijk op militaire officieren en onderofficieren in uniform gekleed.

Art. 20. Bijeenkomsten om zich in het hanteren van wapenen te oefenen, worden op plaatsen, in den regel voor het publiek toegankelijk of wanneer zij door meer dan tien personen worden bijgewoond, niet toegelaten dan met vergunning van het hoofd van het gemeentebestuur. Deze vergunning wordt niet verleend dan onder de voorwaarden, in het belang der openbare veiligheid gevorderd, en kan door Onzen Commissaris in de provincie worden ingetrokken. De voorzorgen tegen het gebruik van wapenen in de kom der gemeente worden aan de verordeningen der gemeentebesturen overgelaten.

Art. 21. Elke vergadering, waarin de openbare orde wordt gestoord, of tegen de bepalingen dezer wet wordt gehandeld, gaat op de vordering der politie terstond uiteen.

Art. 22. Onverminderd de straffen, vastgesteld op bijzondere misdrijven in geoorloofde of ongeoorloofde vereenigingen en vergaderingen, of ter gelegenheid van dien gepleegd, worden zij, die artt. 15, 17, 18 *tweede lid*, 19, 20 en 21 overtreden, gestraft met geldboete van vijf tot honderd gulden en gevangenisstraf van drie dagen tot twee maanden, gezamenlijk of afzonderlijk.

Lasten en bevelen, enz.

Volgens de *Memorie von Toelichting* laat zich deze wetsvoordragt in twee hoofddeelen splitsen. Het eerste behandelt het regt van *vereeniging*. Het tweede regelt het regt van *vergadering*. Het eerste heeft de Regering in het ontwerp beschouwd en getracht te regelen in het algemeen, in de uitoefening er van *met* de hoedanigheid van *regtspersoon*, in zijne uitoefening *zonder* die hoedanigheid. Voor beide nam de Regering als regel en leidend beginsel het stelsel van *repressie* aan, met enkele preventive maatregelen als uitzondering, alleen dáár, waar het welbegrepen belang der openbare orde die vorderde. De artikelen 1 tot 4 des ontwerps behandelen het regt van *vereeniging* in het algemeen. Daarbij stelde de Regering zich op zuiver *repressief* terrein, en liet het oprigten van vereenigingen geheel vrij zonder eenige voorafgaande magtiging van regeringswege voor te schrijven of andere formaliteiten aan de oprigters op te leggen. Beschouwt men de uitoefening van het regt van vereeniging gelijk het zich in de laatste jaren hier te lande deed kennen en ontwikkelde, dan mag men het er thans, naar der Regering toeschijnt, voor houden, dat vele maatregelen, die in tijden van onrust of staatkundige verwikkeling in het binnenland nuttig en noodig kunnen worden, onder de bestaande omstandigheden geheel overbodig zouden zijn.

Art. 2 des ontwerps leert, wanneer eene vereeniging, hetzij bestaande of op het punt van in het leven te treden, *verboden* is. De toetssteen van het geoorloofde of verbodene eener vereeniging is door den grondwetgever zelven reeds aan de hand gegeven in art. 10 der Grondwet. Dienovereenkomstig bepaalt art. 2 des ontwerps dat eene vereeniging verboden is, wanneer zij strijdt met de *openbare* orde. Wat echter met de openbare orde strijdig zij is door den grondwetgever niet omschreven en aan den gewonen wetgever ter ontwikkeling overgelaten. Daartoe strekt art. 3 hetwelk als onmisbare deelen eener welbegrepene, en rigtig gehandhaafde openbare orde aanneemt: *eerbiediging der wet, van de goede zeden, der regten van het openbaar gezag en van die der individus.*

Eene vereeniging, die zich ten doel stelde op één dier voormelde punten de openbare orde te verbreken, moet door den wetgever niet worden toegelaten maar verboden.

Zoo ook moeten in deze wet de regten van bijzondere personen, de regtspersonen daaronder begrepen, gewaarborgd zijn tegen de verkortingen derzelven door deze of gene vereeniging. Ook de regten der individus zijn hun door de wet verzekerd, en het is niet te rijmen met eene onpartijdig en krachtig gehandhaafde openbare orde, dat niettegenstaande eene vereeniging die regten kunne krenken.

Zoo zal de vereeniging van hen, die zamenspannen om de vrijheid van handelen en bewegen van derden te belemmeren, of de vereeniging van uitoefenaren van eenig bedrijf ten einde anderen van dat bedrijf te weren, eene verbodene vereeniging zijn, omdat zij stoornis brengt in de uitoefening der regten van een of meer individus.

Artt. 5 tot en met 11 houden zich bezig met de vereeniging als *regtspersoon*. Om deze artikelen met juistheid te beoordeelen, dient deze waarheid op den voorgrond gesteld en steeds in het oog gehouden te worden, dat van het regt van vereeniging, gelijk de Grondwet het erkent en verzekert, de regtspersoonlijkheid geen integrerend deel is.

Het bestaan, de vrije uitoefening van dat regt is *onafhankelijk* van het regt van de vereeniging om als regtspersoon op te treden. Het regt van vereeniging is in de Grondwet geschreven, het regt om als regtspersoon op te treden ontleent de vereeniging niet uit de Grondwet, maar uitsluitend uit art. 1691 van het Burgerlijk Wetboek.

Dit stelt de regering voorop ten betooge, dat de wetgever geheel vrij is aan het regt van vereeniging, het *daarvan onafhankelijk* regt van regtspersoonlijkheid al of niet, in zekere gevallen, in andere wel, te verbinden, zonder dat hij daarmede eenigermate het regt van vereeniging op zich zelf miskenne, dat, ook zonder die regtspersoonlijkheid, grondwettig werken kan en zal.

Eene wijziging nu van het beginsel van art. 1691 Burgerlijk Wetboek, eene wijziging die uit een grondwettelijk oogpunt, gelijk uit het bovenstaande blijkt, geene hedenking hebben kan, acht de Regering in het belang der openbare orde hoogst wenschelijk.

De voorgestelde artt. 5—11 zijn alzoo niet alleen met de Grondwet overeenkomstig en door het belang der openbare orde geboden, maar behooren tevens in deze wet eigenaardig te huis. In art. 5 is *het beginsel* nedergelegd, dat eene vereeniging òf *ingesteld* moet zijn door de wet, den Koning of van Zijnentwege, òf door Dezen of van Zijnentwege *erkend* moet worden, hetzij bij of na haar in werking treden; overeenkomstig artt. 1 en volgg. der wet, zal de vereeniging de regten kunnen uitoefenen, die nu art. 1691 Burgerlijk Wetboek, zonder eenigen waarborg, aan elke vereeniging, van welke strekking en van welke soort van lieden ook, vrijlaat.

In art. 6 vindt men *de wijze* van goedkeuring, *den inhoud* der over te leggen statuten bepaald, en in art. 7 *de voorwaarden* gesteld, waaraan de weigering eener gevraagde erkenning gebonden is.

De artt. 8—10 zijn noodig, wil men het eenmaal in art. 5 aangenomen beginsel handhaven.

De hoedanigheid van *regtspersoon* moet niet alleen geweigerd kunnen worden om bepaalde redenen, er moet voortdurend *toezigt* bestaan, ten einde de eenmaal goedgekeurde statuten geene doode letter zijn en de wet onafbroken geëerbiedigd blijve. De vereeniging, die de hoedanigheid van regtspersoon erlangde, omdat zij *niet* gevaarlijk en *niet* schadelijk was, moet die hoedanigheid verliezen zoodra zij in eenen toestand geraakt, waarin volgens art. 7 haar de regtspersoonlijkheid zou geweigerd zijn. Maar dat *verlies* der regtspersoonlijkheid moet niet, gelijk de verleening er van, kunnen plaats hebben bij administrativen maatregel. Daartoe is meer, daartoe is een regterlijk onderzoek en vonnis noodig. Daarin voorzien de artt. 9 en 10 des ontwerps in verband met de artt. 1173—1176 Burgerlijk Wetboek.

Art. 11 is het noodzakelijk gevolg der artt. 5—10. Het *tweede lid* van art. 11 is onmisbaar tegen elke ontduiking der wet.

Art. 12 behandelt nader de vereeniging voor zooverre zij geene *persona civilis* is. Onderling is aan de leden van dusdanige vereeniging alle vrijheid van overeenkomst binnen de wettelijke grenzen gelaten.

Art. 15. Staatkundige vereenigingen hebben uit haren aard de behandeling ten doel van zaken, die onze staathuishouding raken. Het schijnt niet dan rationeel en tevens voorzigtig, om vreemdelingen te weren uit Nederlandsche kiezersvereenigingen en dergelijke.

Art. 16 en volgg. zijn gewijd aan *het regt van vergadering*. De rij dier artikelen begint met de afschaffing der artt. 291, 292 en 294 Code Pénal. Het art. 293 moet daarentegen behouden blijven.

Art. 17. Voor vergadering *in de opene lucht te houden en tot gemeenschappelijke beraadslaging bestemd* zijn *preventive* maatregelen noodzakelijk. Indien zoodanige vergaderingen in de opene lucht al niet met bijoogmerken worden verlangd, ten einde onrust en opgewondenheid in tijden van spanning te veroorzaken, zeker is het, dat, ook zonder boos opzet, zoodanige vergaderingen tot wanorde en vooraf niet te berekenen gevolgen kunnen voeren, daargelaten dat veelal beraadslagingen binnen gebouwen voor het doel van hen, die ter goeder trouw te werk gaan, wel zoo geëigend is als beraadslaging in de opene lucht.

Art. 18. *Binnen gebouwen* is het dat veelal vergaderingen gehouden worden en in den regel ook behooren bijeen te komen. Omtrent deze soort van vergaderingen paste de Regering haar stelsel van uitsluitende *repressie* zuiver toe, en kon zij dit ook gerustelijk doen. Het artikel gewaagt alleen van vergaderingen, waarbij het publiek wordt toegelaten, zoodat gesloten gezelschappen in de termen des artikels niet vallen.

Art. 20. In verband met art. 19 was het tegenwoordig artikel noodig. Boogschutterijen en dergelijke behooren de noodige vrijheid voor hunne oefeningen te behouden. Ten einde echter misbruiken en ontduiking ook van art. 19 te weren, was het noodig te bepalen, dat zoodanige bijeenkomsten niet gehouden worden dan met verlof des burgemeesters, onder de voorwaarden door dezen in het belang der openbare veiligheid te maken, en met toezigt van 's Konings Commissaris: 1o. op plaatsen in den regel voor het publiek toegankelijk; 2o. en in het algemeen, wanneer de bijeenkomsten uit meer dan tien personen bestaan. Ten aanzien van dit laatste zij opgemerkt, dat oefeningen in den wapenhandel ook op privaat terrein niet onbeperkt kunnen worden toegelaten, daar anders, zelfs onder het oog der politie, met voor de maatschappelijke rust en orde meest vijandige oogmerken, gewapende bijeenkomsten zouden kunnen gehouden worden zonder dat de wet een middel aan de hand gaf, om die te beletten.

Art. 21. Door dit artikel, in verband met het volgende, wordt het niet uiteengaan eener ongeoorloofde vergadering een op zich zelf staand misdrijf. Hierdoor zal de bevoegdheid van het uitvoerend gezag, om zoodanige vergadering te doen uiteengaan, in de hand worden gewerkt, en de neiging, welke ook bij hen, die welgezind zijn, niet zelden wordt waargenomen, om bij ontstane stoornis der openbare orde den afloop der zaak op de plaats zelve te blijven afwachten, tegengegaan. Het artikel strekt dus bij uitnemendheid om het regt van vergadering voor misbruik te bewaren.

Art. 22. Uit den aanhef des artikels blijkt, dat niet gederogeerd wordt aan de bestaande strafwetten, zoo als bij voorbeeld ten aanzien der feiten, voorzien in art. 313, 314 alin. Code Pénal enz. Er wordt in dit artikel ook gesproken van misdrijven in geoorloofde of ongeoorloofde vereenigingen gepleegd, hetgeen noodig was niettegenstaande het bepaalde in art. 4 des ontwerps, hetwelk wel straf bedreigt tegen het deelnemen aan eene verbodene vereeniging, maar niet voorziet in het geval van misdrijf in geoorloofde of verbodene vereenigingen begaan.

's Gravenhage, 5 October.

Z. M. heeft tot plaatsvervanger van den kantonregter te Medemblik benoemd D. M. Alewijn, notaris aldaar.

---

* Men verneemt, dat de hoofdstrekking van het voorstel van wet Dingsdag jl. door den heer Wintgens aan de Tweede Kamer aangeboden, is, het houden van toezigt op de woonverblijven der armen uit een sanitair oogpunt, waartoe reeds te Rotterdam, Utrecht en elders lokale pogingen in het werk gesteld zijn, die echter, bij gemis aan een wettelijk steunpunt, niet veel zouden uitrigten.

---

* Uit de heden alhier plaats gehad hebbende stemopneming ter verkiezing van twee leden van den gemeenteraad in plaats van de heeren Alsche en van der Goes is geble-

ken, dat er 840 stembiljetten zijn uitgebragt, waarvan vijf van onwaarde. Getal geldige stemmen: 835. volstrekte meerderheid: 418.

Niemand heeft de meerderheid bekomen. De meeste stemmen zijn uitgebragt op de heeren Jordens 325, Waldeck 278, Volgraff 268 en Hartman 176, zoodat er eene herstemming tusschen die vier heeren zal moeten plaats hebben.

Wij meenen de aandacht te moeten vestigen op de catalogus van boeken in verschillende vakken van wetenschap en kunst, benevens atlassen, prenten en prachtwerken enz., alsmede van eene keurige verzameling historische genealogische, heraldische en andere werken, authographen enz. alles nagelaten door J. W. Baron Huissen van Kattendijke, A. W. L. Baron Nagell van Ampsen, in leven ministers van staat en L. A. van Weleveld, ambtenaar bij den Hoogen Raad van adel. De verkooping daarvan zal den 23 Oct. aanst. en volgende dagen bij den boekverkooper W. P. van Stockum alhier plaats hebben. Vooral wat vaderlandsche geschiedenis en genealogie betreft, is die zeer rijk te noemen, en komen daaronder vele zeldzaamheden voor.

Door Z. M. den Koning zijn tot ridders der Orde van de Eikenkroon benoemd, de heeren: L. van Andringa, commies ter prov. griffie van Friesland, en C. A. Sprenger, ritmeester bij het 1ste escadron jagers te paard.

Van den 29 Sept. tot 2 Oct. zijn te Schiedam door de cholera aangetast 6 personen; er bleven in behandeling 10 personen.

Gisteren is te Delfshaven overleden de heer P. van der Hilst, lid van de Provinciale Staten, Burgemeester dier gemeente enz.

De *Caecilia* berigt, dat onze landgenoot de heer J. Fr. Dupont is benoemd tot muziek-directeur te Rudolstadt.

△ **Arnhem**, 4 October. Heden morgen ten elf ure is Z. M. met HD. gevolg, afgestapt aan het Liedertafelgebouw, waar de tentoonstelling van Landbouw en industrie zou worden geopend. De tentoonstelling zelve zullen wij nader in oogenschouw nemen. Gisteren middag ten drie ure was Z. M. van het Loo op Bronbeek aangekomen, en werd het gedeeltelijk voor Z. M. in gereedheid gebragte verblijf, door een diné ingewijd. In Arnhem was alles in wedstrijd om Z. M. koninklijk te ontvangen. De Velperbarriere was in eene gothische, met smaak, en tot eer van den architect vervaardigde eerepoort herschapen, die 's avonds sierlijk was geïllumineerd. Alle hoofd- en zijstraten, zelfs stegen, prijkten met nationale vlaggen, en decoratien voor de illuminatie, die algemeen zou zijn. Na het bezigtigen der tentoonstelling, reed Z. M. ten half twee ure, naar Westervoort, ter bezigtiging der ijzeren spoorwegbrug, en vervolgens weder naar Bronbeek. Ten zeven ure werd Z. M. in de societeit in de Koningstraat, door de stedelijke regering een diné aangeboden. Z. M. vertoefde daar tot tien ure en begaf zich naar het stadhuis, om daar gehoor te verleenen aan de werkbazen van Arnhem, die, in optogt met hunne onderhoorigen, met flambouwen en vaandels, in afdeelingen verdeeld, de geheele stad doortrokken, voorafgegaan door muzijk-corpsen. Het schoonste October-weder begunstigde dezen feestdag. Geen windje deed zich op; zoodat tot laat alle lichten aanbleven, en voor zoover wij weten, niettegenstaande de menigte rijtuigen en duizende voetgangers, die de straten doorkruisten, geene ongelukken hebben plaats gehad. Morgen, Donderdag, is er weêr diné op Bronbeek, en Zaturdag in de groote societeit in de Koningstraat, tot sluiting van het Landhuishoudkundig congres.

< **Goes**, 30 Sept. Heden werd alhier de algemeene vergadering gehouden van vennooten der maatschappij van verbeterde meekrap-bereiding in Zeeland, onder de hoofddirectie staande van den heer O. Verhagen en is met eenparige stemmen besloten, op het rapport eener speciale commissie van onderzoek, (daartoe in April benoemd) tot het met kracht doorzetten van die takken van fabricage, welke proefondervindelijk bewezen zijn in de uitkomsten aan de verwachting te beantwoorden.

De aftreding van den administrateur (ten gevolge van vele werkzaamheden buiten de vennootschap) zal eene wijziging brengen in het personeel van het dagelijksch bestuur, terwijl door het met eenparige stemmen herkiezen van één der commissarissen, Mr. Joh. van den Broeke, welke door het lot was aangewezen als aftredende in 1854, in het personeel van den algemeenen raad der maatschappij geene verdere verandering is gekomen.

± **Hardenbergh**, 4 Oct. Bij de opening der stembus bleek gisteren morgen, dat het lid van den gemeenteraad D. Zweers Bz. Jr., die als zoodanig zijn ontslag had gevraagd, wederom eenige stemmen had verkregen. Deze werden echter door het bureau van stemopneming als niet geschreven beschouwd, als zoude zulks in verband zijn met art. 61 der Kieswet. Een der aanwezige kiezers was echter van een tegenovergesteld gevoelen en vermeende, dat een lid van den raad, dat zijn ontslag heeft gevraagd, wederom verkiesbaar zou zijn. Deze bewering is in het proces-verbaal opgenomen.

Willemstad, 2 Oct. Aan de armbesturen der bijzondere gezindheden alhier is kennis gegeven, dat te beginnen met 1 November, de bedeeling der armen aan de respective kerkelijke gezindheden wordt overgelaten, en dat niet meer, zoo als vroeger, door het algemeen armbestuur zal geschieden. (*De Tijd.*)

Per Telegraaf.

Londen, Donderdag 5 October. Tot nog toe heeft zich de verovering van Sebastopol te Weenen, Parijs of Londen niet bevestigd. De *Times* blijft evenwel aan deze tijding geloof slaan; een dagblad van Triëst acht dezelve valsch en meldt dat de geallieerden naar Varna om ruiterij hebben gezonden.

Tijdingen van Odessa van den 29sten berigten, dat de strijd van den 25sten tot den 29sten voortduurde, en de bondgenooten toen 8 mijlen van Sebastopol verwijderd waren.

Het verlies der Engelschen bij de Alma wordt begroot op 1895 soldaten, 96 officieren en 114 onder-officieren, en dat der Franschen op 1400 soldaten en 60 officieren.

Madrid, Zondag 1 October. Er hebben zeer ernstige onlusten te Malaga, Logrono en Jaen plaats gehad. Er is eene republikeinsche zamenzwering ontdekt.

Hamburg. Woensdag 4 October. De Fransche oorlogschepen te Nyborg en Helsingör hebben bevel gekregen, voorloopig de Oostzee niet te verlaten.

Parijs, Woensdag 4 October. Volgens een particulier berigt. alhier ontvangen, zijn aan Prins Napoleon, in de slag bij Alma, twee paarden onder het lijf doodgeschoten.

Ingezonden Stukken.

Over de zoogenaamde communistische zucht om belastingen hoofdzakelijk op de rijken te doen drukken.

Het is de pligt van hem, die het op zich neemt anderen in staathuishoudkundige vraagstukken voor te lichten, dat hij eene hooge mate van eerlijkheid betoone; en in de staathuishoudkunde meer dan in eenige andere wetenschap mag men dit niet uit het oog verliezen. Immers de denkbeelden, die een volk omtrent deze wetenschap koestert, zijn geroepen om in praktijk te treden; en de geschiedenis heeft ongelukkig reeds te dikwijls geleerd wat lange tafereelen van verwarring de gevolgen zijn van wanbestuur in financien en belastingen. Daarom is het de pligt van iedereen die dwalingen, waar hij ze vindt, te bestrijden.

In de verhandeling nu van Mr. O. van Rees over de verdiensten van Gijsbr. Karel van Hogendorp, vinden wij eene zoodanige dwaling geformuleerd. Eene dwaling, die zoo gemakkelijk verbreid geworden is, omdat zij de bevoorregte klasse der burgers op haar standpunt handhaaft. Ware deze dwaling niet diep doorgedrongen en menigvuldig volgehouden, wij zouden waarlijk, naar aanleiding van de verhandeling van Mr. O. van Rees, niet te velde getrokken zijn.

Doch ter zake. Op pag. 51 van bedoeld werk zegt de schrijver: „De *communistische* zucht om belastingen hoofd„zakelijk op de rijken te laten drukken, deed dikwerf voor„bijzien, dat hare gevolgen zich volstrekt niet bepalen tot „de opoffering van hen van wie zij geheven worden en dat „zij integendeel niet zelden een veel grooteren druk op „anderen te weeg brengen."

Hij haalt tot staving van dit zijn gevoelen aan Smith, de meesterlijke analysen van Ricardo en Macculloch, en waar zulke mannen zoo gesproken hebben schijnt de schrijver te meenen te moeten zwijgen. Het verwondert mij echter dat hij op die bladzijden ook niet gesproken heeft van John Stuart Mill, door wien dit zijn dwaalbegrip krachtig en duidelijk is weêrsproken.

Wij weten zeer goed, zegt Mill, dat het onmogelijk is eenige belasting op te leggen aan de rijken, die zonder eenig *uitwerksel* blijft op de armen, omdat het bedrag der belasting, in handen van den eigenaar gebleven, *òf* zou bespaard zijn en tot weder-voortbrenging bestemd in de nijverheid, *òf* aan meerdere dienstboden, om iets te noemen, en andere artikelen van weelde zou zijn besteed geworden. Maar in zoodanig geval, is het de vraag te weten of de regering, meester geworden van het bedrag der belasting, het ook niet gebruikt tot aankoop van werk, zoowel als zij zouden gedaan hebben, die het betaald hebben. Dat gedeelte der belasting, die som gelds, die zou *verteerd* geworden zijn, bijv. aan banket, mooije kleêren, fijne cigaren of iets dergelijks, doch die hij daar nu niet meer aan besteden kan omdat ze hem ontnomen is in den vorm van belasting, deze som zeg ik, valt geheel en al ten koste van den rijke. De arme heeft er niets door geleden. De vraag naar werk is er niets door verminderd. Het kapitaal bestemd tot werkloon is hetzelfde gebleven. Want de regering laat het, zoowel als de vroegere eigenaar zou gedaan hebben, den werkman verdienen.

Mr. O. van Rees schijnt dit niet gevat te hebben: althans hij gaat voort: „In naauw verband hiermede staat de reeds „genoemde regel van Smith, dat de belastingen evenredig „moeten zijn aan elks inkomen. Wanneer het toch bewezen „is dat zij niet steeds het meeste nadeel toebrengen aan „hen op wie zij het meest schijnen te drukken, dan ver„valt de billijkheid en daarmede de eenige grond van het „beginsel."

Eilieve, maar waar is dat dan toch bewezen? Mr. O. van Rees althans bewijst het niet en wij achten het door het bovenstaande genoegzaam wederlegd. Wij meenen ... noodlottige dwaling in zijne redenering daaruit ... dat hij de ware verschijnselen heeft over het hoofd ... Indien hij wil weten, *wie* inderdaad belast is, hij ... toe wie zijne uitgaven, ten gevolge der belasting, ... En dat zal hij bij de rijkeren waarnemen, indien de ... tingen zoo ingerigt zijn dat ze hoofdzakelijk op hen ... ken. Zij moeten inderdaad hunne verteringen ... voor zoo verre het bedrag der belasting strekt. Het ... zoo weinig zijn dat het moeijelijk te bemerken is, ... begrijpt toch, dat iemand zijn geld geen tweemaal ... verteringen èn tot voldoening van de belasting ... steden.

Wat het verder beduidt, dat Mr. O. van Rees de ... om de belasting hoofdzakelijk op de rijken te laten ... ken eene communistische zucht noemt, begrijp ik niet ... geeft dan ook misschien zeer *wijsselijk* geene reden ... Wij kunnen deze zucht niet anders beschouwen dan ... eene loffelijke, als eene billijke zucht. Immers, wie ... ten het meeste van 't geen door de belasting wordt ... gesteld? Wie heeft meer bescherming van have en ... noodig tegen diefstal en roof, tegen aanvallen van bu... Wie anders dan de rijke? Hoe meer bezittingen men ... hoe meer men er belang bij heeft er in gehandhaafd te ... worden. Is het dan ook niet billijk dat men hoofdzakelijk ... tot deze handhaving bijdrage; wij wenschen dan ook ... men dit alles in overweging zal nemen bij het hooren ... van zoodanige dwaalbegrippen, als die waartegen wij ge... schuwd hebben en wenschen onze schrijvers over staat... houdkunde vooral toe onpartijdigheid en grondige ...

Utrecht, 27 Sept. 1854. M...

Advertentien.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 5 October 1854.

Fonds	Pct.	Koers	Fonds	Pct.	Koers
Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned. W. Schuld.	2 1/2	60 3/4 13/16		Pct.	
Dito Certificat.	3	72 7/16 1/2	*Hope* 1798/1816	5	99 1/2
Dito Dito.	4	91 1/8 91	Dito 1828/1829	5	99 3/4
O. I. Leening	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2	83 5/8
Hand.-Maats.	4 1/2		Dito *Hope*	4	73 1/2
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	73
Certificaten	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	73 1/...
Dº *Rotschild*	2 1/2		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	57 3/4
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	18 1/8 3/8 3/16	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
Dº Binnenl. 6/m.	3	32 9/16 3/4 5/8			
Bew. Sp. Com.		5 1/16 1/8	Metaliek	5	70 ...
Amort. Schuld.		4 1/4	Dito bet. Amst.	5	
Portugal.			Dito 1854.	5	79 ...
Londen nieuwe.	5	36 9/16 5/8	Dito 1847	2 1/2	85 1/2
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2 1/2	85 1/2

Mexic., te Lond. 3 pct. 23 13/16; dito Onb. 23 13/16; ... 5 pct. 1854. 81 1/4, 1/2, 1/4; Ween. Aand. 1854. *f* 245...

De handel leverde tot bijna onveranderde prijzen in me... genoteerde fondsen niets bijzonders op, alleenlijk zijn ... sche en Russen door tallooze verkooporders gevoelig ged...

FRANKFORT, Woensdag 4 Oct. Metalliek 5 pct. ... Spanje binnenl. 3 pct. 33 1/8; dito 1 pct. 18 7/16; W... Lond. 117; dito Parijs 93 1/4; dito Ween. 101 5/8.

LONDEN, Woensdag 4 October. Consols op t. 96... 96 1/2; N. Mexic. 3 pct. 24 7/8, 25 1/8; Peru N. 4 1/2 pct. 71... buitenl. 3 pct. 38; dito 1 pct. 18 5/8, 7/8; dito Certif... dito Passiven 4 1/2; Russen 4 1/2 pct. 86 1/2; dito 5 pct. ... Holl. 2 1/2 pct. 62; dito 4 pct. 92; Turk. 3 3/4, 1/2.

PARIJS, Woensdag 4 October. Fr. 3 pct. op ... 76.35.

WEENEN, Woensdag 4 October. N. Metall. 85... 98 1/4; Bankactien 1258; Lombardo 5 pct. 92 1/2; W... Londen 11.19; dito op Parijs 135 1/2; Zilver 17...

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Graven...